

Előterjesztés

A Pátyolगतó Óvoda 2022/23. évi beszámolójának elfogadásáról

1. előterjesztés száma: 163 /2023
2. előterjesztést készítő személy neve: Veres Erika
3. előterjesztést készítésében közreműködő személy neve: -
4. előterjesztés mellékleteinek felsorolása:
 - 1. melléklet – határozat-tervezet
 - 2. melléklet – A Pátyolगतó Óvoda 2022/23. évi beszámolója
5. előterjesztést tárgyaló bizottságok felsorolása: Jóléti és Szociális Bizottság átruházott hatáskörben tárgyalja
6. előterjesztés nyílt vagy zárt ülésen való tárgyalása: nyílt
7. előterjesztésről való döntés formája: egyszerű többség
8. előterjesztéshez felhasznált jogszabályok felsorolása:
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: törvény)
9. napirendi ponthoz meghívottak: Demény Erika, a Pátyolगतó Óvoda vezetője

Tisztelt Bizottság!

A törvény 85. § (2) bekezdése szerint a fenntartó tanévenként legfeljebb egy alkalommal kötelezheti az intézményvezetőt arra, hogy az intézmény tevékenységéről átfogó módon beszámoljon.

Demény Erika, a Pátyolगतó Óvoda intézményvezetője elkészítette az intézmény 2022/23. évi beszámolóját, amelyet előterjesztésemhez mellékelek és elfogadásra javaslok.

Páty Község Önkormányzata Képviselő-testületének. Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2022.(VI.20.) önkormányzati rendeletének 3. melléklet 2. d, pontja alapján a Jóléti és Szociális Bizottság átruházott hatásköre, hogy évenként beszámoltatja az oktatási és közművelődési intézmények vezetőit az intézmény tevékenységéről.

Fentiek figyelembevételével, kérem a tisztelt Bizottságot, támogassa a határozati javaslatot.

Tisztelettel:

Székely László
polgármester

1. melléklet a 163 /2023. számú előterjesztéshez

HATÁROZATI JAVASLAT

Tárgy: A Pátyolgtató Óvoda 2022/23. évi beszámolójának elfogadásáról

Páty Község Önkormányzat Jóléti és Szociális Bizottsága a Képviselő-testület által átruházott hatáskörében jóváhagyja a Pátyolgtató Óvoda melléklet szerinti 2022/23. évi beszámolóját.

Felelős: JSZ Bizottság elnöke

Határidő: azonnal

*A Pátyolगतó Óvoda
beszámolója
a 2022/23 nevelési évről*

Készítette: Demény Erika óvodavezető

Páty, 2023. augusztus 30.

Tartalomjegyzék

1. TÁRGYI FELTÉTELEK ALAKULÁSA	3
2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK ALAKULÁSA.....	5
3. SZAKMAI MUNKÁNK, PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK	7
4. SZEMÉLYISÉG ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS	24
5. BELSŐ KAPCSOLATOK, EGYÜTTMŰKÖDÉS, KOMMUNIKÁCIÓ	29
6. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAI	30
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMBAN MEGFOGALMAZOTT ELVÁRÁSOKNAK ÉS A PEDAGÓGIAI PROGRAMBAN MEGFOGALMAZOTT INTÉZMÉNYI CÉLOKNAK VALÓ MEGFELELÉS	33
8. REFLEXIÓ A 2022/2023-AS NEVELÉSI ÉVRŐL.....	33

Mellékletek:

1. *Gyermekevédelmi beszámoló*
2. *Néptánc és dráma munkaközösség munkájának beszámolója*
3. *Fenntarthatóságra nevelés munkaközösség beszámolója*
4. *Szakmai módszertani munkaközösség éves beszámolója*
5. *Gyógypedagógus beszámolója*
6. *Logopédus beszámolója*
7. *Állatvédelmi kódex*

Az óvoda az alábbi törvények és óvodai dokumentumok alapján végzi tevékenységét:

- ☐ 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- ☐ 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet
- ☐ 1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről és módosításai
- ☐ A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. Törvény és módosításai
- ☐ A 2012.évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- ☐ 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ☐ 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet
- ☐ 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- ☐ A Pályolgtató Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata
- ☐ A Pályolgtató Óvoda Pedagógiai Programja
- ☐ A Pályolgtató Óvoda Házi rendje
- ☐ Helyi szabályzatok és munkaterv

1. TÁRGYI FELTÉTELEK ALAKULÁSA

Ebben a nevelési évben is igen sok tennivaló volt ezen a területen!

A fenntartó által jóváhagyott költségvetésből biztosítottam az intézmény tárgyi feltételeinek meglétét. A gyermekek számára kellő mennyiségű játékot, fejlesztő eszközt biztosítottam.

Felújításokra a 2023 év nyarán bőséges anyagi forrást biztosított a fenntartó. A műszaki iroda szakmai segítségével, koordinálásával a nyár folyamán a Tyúkanyó épület két szárnyán tetőcsere, a Tyúkanyó 2. épületben kazáncsere és esővíz elvezetés valósult meg. Két csoportszoba festésére is sor került.

Sajnos a 2021. decemberében statikai vélemény miatt bezárt tornaszoba több nehézséget is okozott. Egyrészt a csoportok a Művelődési házba jártak át tornázni, ez nemcsak hogy kényelmetlen, de egészségügyi szempontból sem szerencsés. A gyermekek egy torna után kimelegedve kilépnek a szabadba. A kollégáknak aránytalanul nagy terhet jelent a tornaeszközök áthordása, vannak olyan eszközök, melyek nem szállíthatóak, így a gyerekek

nem tudják használni. Egy csoportunk az átjárás helyett a saját csoportszobában történő tornázást választotta, megkímélve ezzel a gyerekeket a sok öltözködéstől, holtidőtől.

A nyári felújítások nyomán, az épület fennmaradása még jó pár évig megoldott, nagy szükségünk lenne egy saját tornateremre is, valamint az elkezdett konyhafelújítás befejezésére. Egy esetleges Népegészségügyi ellenőrzésnél minden bizonnyal elmarasztalást kapunk.

A belső udvar szintén állandó problémát okoz, vagy poros, vagy sáros az időjárás függvényében. Esetleg a mulccsal való borítása viszonylag kevés anyagi teherrel megoldható lenne. A szomszédos Waldorf iskola gyermekei alvás időben töltik szabadidejüket az udvaron, ez gyakran megnehezíti a Katica csoportban a gyermekek pihenését.

A Csibe épület csoportszobái rendkívül kicsik, így ott sajnos nem tudom a megengedett maximális gyermeklétszámot tartani.

A jelenlegi energia válságos időszakban folyamatosan törekszünk a takarékos működésre. A Fészek épületben megoldottuk, hogy a mozgásérzékelős világítást le lehessen kapcsolni, ha nincs rá szükség. Esővízgyűjtőket szereztünk be minden udvarra, így a növények locsolása nem a vezetékes vízből történik.

Pénzügyeinket igyekszem felelősen intézni, ennek bizonyítéka, hogy a 2022 évben 2849516 forintot takarítottunk meg.

Karbantartóink hatalmas segítséget jelentenek az éppen aktuális épületen belüli karbantartási feladatok elvégzésében. Jelenleg egyre több munkát kell elvégezniük a település többi intézményében is, így féltő, hogy a túlterhelés a korábbiakban tapasztalt következményeket fogja eredményezni!

Alapítványunk 2021. évi szja 1%-ból 2 db udvari rajztábla került beszerzésre.

2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK ALAKULÁSA

2022 szeptemberében teljes dolgozói létszámmal kezdtük a nevelési évet! Októbertől egy fő óvodapedagógus magánvállalkozása miatt hagyta el intézményünket. Jogszábeli változásokra, és egyéb okok miatt 3 óvodapedagógus mondott fel tavasszal. Két kolléganő nyugdíjba vonult. Így 4 embert kell a 2023. szeptemberi évkezdésre találnom, egyelőre úgy néz ki, hogy a pedagógus álláshelyek feltöltése komoly gondot okoz.

A nevelési év során a csoportokban dolgozó kollégák jól kiegészítették egymás munkáját, harmonikus egységet alkottak. Egész évben sikerült a gyermekek ellátását állandó óvónői vagy pedagógiai asszisztensi felügyelettel biztosítani.

Csapatunk a heti rendszerességgel megtartott értekezleteknek köszönhetően tökéletesen képes együttműködni, a felmerülő vitás kérdéseket mindig megbeszéljük. Ebben az évben igyekeztünk nagyobb hangsúlyt fektetni a felmerülő nevelési problémák megbeszélésére, szakmai fejlődési lehetőségek kihasználására. Gyermeknapra mesével készültünk, a gyermekek nagy örömére.

Gyermeklétszámunk alakulása a következő táblázatból olvasható:

csoportok	szept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.
Csiribiri	20	21	22	24	24	23	24	24	24	24
Süni	22	22	22	22	23	22	23	23	23	23
Napocska	25	25	23	25	25	25	25	25	25	25
Halacska	22	23	25	25	25	25	25	25	25	25
Pillangó	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Nyuszi	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
Katica	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
Picinke	15	17	19	20	20	20	20	20	21	21
Szívecske	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Szivárvány	23	22	22	22	22	22	22	22	23	23
Özike	25	24	24	25	25	25	25	25	25	25
Mókus	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Maci	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
összesen:	294	297	301	305	306	304	306	306	308	308

Ebben a nevelési évben az októberi statisztikában 297 fő volt, decemberi záró létszámunk 306 fő. Jellemzően egész évben sok volt a ki és beiratkozók száma. Több család kért felmentést

külföldi munkavállalás miatt, de szép számmal költöztek településünkre a nevelési időszak alatt.

2023 áprilisában a következő nevelési évre lehetett beiratkozni. Minden gyermek felvételre került, akik Páty településen laknak és óvodaköteles életkorba kerültek. Az óvodaköteles, pátyi jelentkezők száma nem haladta meg a férőhelyek számát, így felvételi bizottsági ülés összehívására nem került sor.

	iskolába menők	beiratkozók
2013. szeptembertől	91	107
2014. szeptembertől	87	85
2015. szeptembertől	67	90
2016. szeptembertől	89	73
2017. szeptembertől	86	96
2018. szeptembertől	68	86
2019. szeptembertől	85	98
2020. szeptemberétől	85	85
2021. szeptemberétől	91	103
2022. szeptemberétől	89	95
2023. szeptemberétől	83	94

2023 szeptemberétől 83 gyermek megy iskolába, helyükre 103 **jelentkező** volt a tavaszi időszakban. A nyár folyamán még 4 fő felvételét kérték. Gyermeklétszámunk folyamatosan változó, a családok el- és beköltözése miatt!

A jelentkezők közül 9 fő került elutasításra. 1 fő nem tudta igazolni, hogy életvitel szerűen Páty településen laknak, 8 fő életkora miatt elutasításra kerültek.

Csak olyan gyermekek kerültek elutasításra, akik felvételét a jogszabályok nem írják elő!

3. SZAKMAI MUNKÁNK, PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK

Szakmai munkára ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettem. Az intézményi vezetési szintű stratégiai és operatív jellegű dokumentumok koherenciája teljes mértékben fellelhető a feladatokban, célokban és a megvalósulások eredményeiben. Az éves munkatervet a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel összhangban alkottam meg. A tervezés vezetői szinten átállt az intézményi önértékelés, tanfelügyelet szempontrendszerére, stratégiájára.

A 2022/23 nevelési évre íródott munkaterv természetesen a 2021/22 nevelési év tapasztalataira épült, kiegészült nevelési programunk új kollégákkal történő megismertetésével, az új kollégák beilleszkedésének megsegítésével, szakmai hagyományaink megismertetésével.

A megvalósulás alapját a pedagógiai programunk mellett, továbbra is a már kialakított szakmai hagyományaink adták, értékkövetéssel és átadással az új kollégák felé. A megvalósítások szervezeti szinten a csatolt beszámolók alapján történtek, ill. csoportszinten a csoportnaplók adnak visszajelzést a pedagógiai munkáról. A pályakezdő kolléga mellett dolgozó mentorra igen nagy feladat hárult, de az óvodánkba más intézményekből érkező kolléganők is több támogatást igényeltek a helyi sajátosságok megismeréséhez.

A 2022/23 nevelési év kiemelt céljai és feladatainak értékelése

1. A környezettudatosság, a fenntartható fejlődésre nevelés új fókuszba helyezése, az energiatakarékossággal való kiemelt foglalkozás. **Környezettudatos** nevelés új területeinek beépítése, **viselkedés kultúra** fenntartása. Állatvédelem.

Csiribiri: megalapozás.	Őzike: takarékoskodás, víz, papír...
Halacska: a munka látszik a gyerekek viselkedésén, szelídek a növényekkel, állatokkal.	Picinke: takarékoskodás, állatvédelem-gondozás.
Katica: mentett állatok, eltévedt madárcák.	Pillangó: mindezek beépítve a projektekbe.
Nyuszi: energiatakarékosság, állatvédelem a házi kedvenceknél.	Süni: udvari állatok védelme.
Maci: világnapok tartalommal való megtöltése, magok	Szivárvány: természet tisztelet minden projektbe

vetése, szappan-víz takarékoság, újra papír.	beépítve, energiatakarékosság külön feldolgozva, állatvédelem szintén.
Mókus: takarékoság beépült, rajzpapír helyett füzetbe rajzoltak, esővíz felhasználása, állatok óvása.	Szívecske: pozitív érzelmi viszony az élővilággal, Google Lens, újrahasznosítás.
Napocska: állatvédelem, környezettudatosság nagy hangsúlyt kapott, nem hagynak szemetet a természetben, haza hozzák!	

Összességében elmondható, hogy minden csoportban nagy hangsúlyt fektettek a környezettudatos magatartás kialakítására.

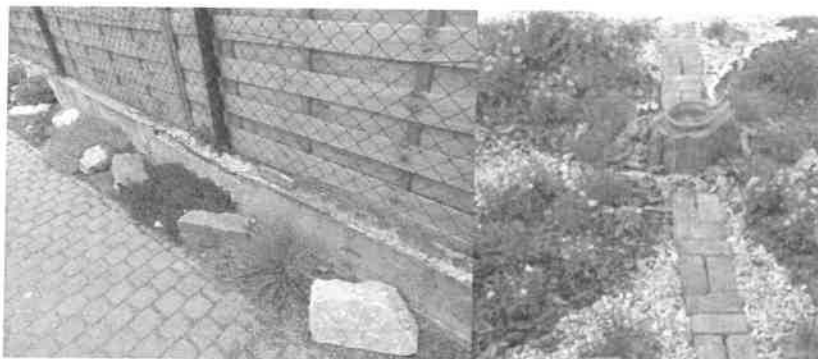
2. Madáretetés, itatás.

Csiribiri: alma és magvak, de a madarak nem jöttek.	Őzike: etetés megvalósult.
Halacska: mindkettő megvalósult.	Picinke: madáretetés.
Katica: mindkettő megvalósult	Pillangó: madáretetés.
Nyuszi: mindkettő megvalósult	Süni: madárkalács.
Maci: folyamatos figyelem, etetés, tisztogatás.	Szivárvány: etetők figyelése.
Mókus: madáretetés.	Szívecske: etetés
Napocska: mindkettő megvalósult.	

3. Természetsarok a csoportszobában.

Csiribiri: az évszak jellemzőit tartalmazza.	Őzike: folyamatosan, az évszoknak megfelelően.
Halacska: a természet kincseit vizsgálgatták, tapintgatták.	Picinke: könyv, nagyító, termések, rendezgetés. ezekkel matekozás. Saját virágláda.
Katica: megvalósult	Pillangó: csak dekorációnak.
Nyuszi: amit a természet jó szívvel elenged.	Süni: őszi termések, tavaszi virágok.
Maci: szobanövények, magok vetése, kiültetés, bablugas.	Szivárvány: akvárium és természetsarok napi lehetőségekkel.
Mókus: az terményeket játéukban is felhasználták.	Szívecske: megvalósult
Napocska: évszoknak megfelelő termések, virágok.	

4. Méhlegelő, rovarhotel.

Csiribiri: szórtak magokat.	Őzike:
Halacska: épület szinten	Picinke: méhlegelő.
Katica: mindkettő megvalósult	Pillangó: méhlegelő.
Nyuszi: mindkettő megvalósult.	Süni: a bokron láttak méheket. Saját készítés nem volt.
Maci: óvoda szinten	Szivárvány: rovarhotelt helyeztek ki.
Mókus: rovarhotelt a gyerekek figyelték, méhlegelőt nem csináltak.	Szívecske: nem
Napocska: épület szinten	

5. Kültéri mozgáslehetőségek biztosítása. Mozgáskotta módszer felelevenítése, használata.

Csiribiri: udvaron szabad mozgás, bent szűkös hely.	Őzike: futó-fogó játékok az udvaron, sorversenyek is! labdajátékok szervezése.
Halacska: udvari eszközök használatának elsajátítása.	Picinke: udvaron szabad mozgás, eszközök használatának megtanulása.
Katica: testnevelés foglalkozás az udvaron, tornaterem hiánya.	Pillangó: tollas, frizbee
Nyuszi: kültéren változatos eszközöket biztosítottak, hullahoppozást magas szintre emelték kint-bent.	Süni: udvari testnevelés, sok fejlesztés.
Maci: mozgáskotta a csoportszobában, udvaron karika, labda folyamatosan.	Szivárvány: fáramászás, foci, ugróiskola, ugrókötel. Mozgáskotta nem a mvház miatt.
Mókus: akadálypályák az udvaron, mozgáskottára nem volt lehetőség a tornaterem hiánya miatt.	Szívecske: mozgásos évezáró.
Napocska: felfestett ugróiskolák, sok labdázás kint.	

6. A tanulási folyamatban a gyermek cselekvő aktivitásának, sokoldalú tapasztalatszerzésének biztosítása.

Csiribiri: spontán é szervezett tapasztalatszerzés.	Őzike: spontán helyzetek kihasználása, kérdező
---	--

	kedv fenntartása, több érzékszervi tapasztalatszerzések.
Halacska: érdeklődők, kíváncsiak.	Picinke: előzetes tapasztalatok. Cselekvő aktivitás, komplexitás. Érdeklődők.
Katica: helyzetfelismerés, probléma megoldás, kommunikáció más emberekkel.	Pillangó: élmények, döntés lehetősége, differenciált fejlesztés,
Nyuszi: gyakorlati tapasztalatszerzések, mesterségek kipróbálása.	Süni: kísérletek, természeti jelenségek megtapasztalása, kerti munkák, kirándulások.
Maci: rengeteg tapasztalatszerzés.	Szívárvány: önállóságot biztosítottak a tanulásban.
Mókus: változatos tevékenységek a szabadban.	Szívecske: választás lehetősége, sikerélmény biztosítása.
Napocska: kirándulásokon a tapintásos tapasztalatszerzések, kísérletek, hajtás.	

7. A gyermeki kreativitás erősítése.

Csiribiri: játékfeltételek biztosítása, vizuális eszközökkel ismerkedés.	Őzike: játék tiszteletben tartása, önálló történetek, tánc.
Halacska: különböző a kreativitásuk, erre is figyeltek.	Picinke: játékban, vizuálisban kibontakoztak.
Katica: bőséges eszköztár, ötletadás, önálló ötletek megvalósítása.	Pillangó: játékban az ötletek támogatása, csoportszoba szabad átrendezése, meseszöveg, táncos mozdulatok kitalálása.
Nyuszi: minták elhagyása, lehetőségek biztosítása.	Süni: zenehallgatás csukott szemmel, történet-szöveg, maradványokból barkácsolás.
Maci: saját erőforrások felhasználására ösztönzés. tehetségcsírák kibontakoztatása.	Szívárvány: drámajáték, különleges alapanyagok a vizualitásban, konfliktuskezelési stratégiák, szabad tánc.
Mókus: vizuális és játék során, építőjátékban. Kooperatív technikák alkalmazása!	Szívecske: vizuális, játék, tánc, kommunikáció területein. Kritikus gondolkodásra ösztönzés. Problémamegoldás.
Napocska: játékban kreatív építések, akadálypályák önállóan, vizuálisban.	

8. Mesélés, bábozás, dramatizálás kiemelt fókuszba helyezése. Népmesék alkalmazása.

Csiribiri: mindennapos mese, bátran báboztak, dramatizáltak.	Őzike: főleg népmesék, bábozás, dramatizálás.
Halacska: mese-sarok folyamatos használata, asztali bábok, beszoktatásnál, érzelmi helyzeteknél is alkalmazták.	Picinke: közös bábozás, dramatizálás.
Katica: katica báb, meseszöveg, árnyjáték, önálló mesélés.	Pillangó: 2 dramatizálás, 2 bábozás.
Nyuszi: gyakran visszatérő mesék, népköltések.	Süni: önálló bábozás, mesélés, dramatizálás.

Maci: eszközök biztosításával inspiráltak a dramatizálásra.	Szivárvány: projektenként egy mese dramatizálva, bábozva. Mesetérképek használata.
Mókus: sok bábozás és dramatizálás, a gyerekek önállóan is báboztak.	Szívecske: bábozás sokféle eszközzel
Napocska: Mesebőröndben 6 mese, dramatizálás.	

9. A projektek élményekkel történő megalapozása. Élmények megjelenése a játékban.

Csiribiri: játék, alkotás adta az élményt.	Őzike: Gesztenyés park, Pincehegy, Baromfiudvar, Erdei ovi.
Halacska: komplexitás...	Picinke: eseményekhez, jeles napokhoz kapcsolódás. ezek felelevenítése játékban, dramatizálással.
Katica: „gesztenye gyűjtés közben már találgatták, hogy melyikből mi legyen. Könyvkészítés előtt a könyvtárba voltak. Kicsi vagyok én projekt-szülők bevonásával....	Pillangó: 3 nagy kirándulás a projektekhez kapcsolódóan. Tatai vár, Mezőgazdasági múzeum, hajókirándulás.
Nyuszi: az élmények újra élésére lehetőség biztosítása a játékban.	Süni: kirándulások, tűzoltóságra látogatás, ezek a játékban megjelentek.
Maci: játékok aktualizálása.	Szivárvány: háziállatok, Mini polisz, Tropicarium, Sasoló, Olajág otthon, egész éves kapcsolat.
Mókus: otthoni és óvodai élményekre alapozás, főleg az ünnepek jelentették az élményeket.	Szívecske: projektek élményekből indultak, vagy okoztak. Játékban megjelentek.
Napocska: Vadaspark, orvosi rendelő, fogorvos látogatása.	

10. Hány projekt valósult meg az év során? Ebből hánynak volt környezettudatos neveléshez kapcsolódó tartalma? Melyik volt a legsikeresebb projekt?

Csiribiri: 18 projekt,	Őzike: 9+3 témahét. Legjobb: Erre csörög a dió...
Halacska: 11 projekt, kedvenc: Csodáljuk együtt a természetet.	Picinke: 7 projekt, legjobb a tavaszi ünnepek.
Katica: 5 projekt: Mi van a kapunk kívül. Fény és árnyék. Kicsi vagyok én, majd megnövök én. Kivirágzik a világ. Óvodától iskoláig.	Pillangó: 6 projekt, legsikeresebb: Járom az új váramat..
Nyuszi: 10 projekt, mesterségek a legsikeresebb, Ép testben ép lélek...	Süni: 9 projekt, legsikeresebb az ember és a tűz.
Maci: 9 projekt, mind kapcsolódott vagy tartalmazott környezettudatosságra nevelő elemeket.	Szivárvány: 8 projekt, Föld napja a legsikeresebb.
Mókus: 10 projekt, Legjobb: Téli munkák a házban..	Szívecske: 16 projekt, Jégvarázs a legsikeresebb.
Napocska: 12 projekt, több is nagyon sikeres.	

11. A gyermeki munka megjelenése a csoportban.

Csiribiri: dekorációkészítés, önkiszolgáló tev., rendrakás, gereblyezés. Párna kikészítése a társaknak.	Őzike: ágyazás, megbízatások, növények gondozása, kínálás...
Halacska: gereblyezés, sepregetés, virágok gondozása.	Picinke: nem munkát írtak.
Katica: terítés, töltés, környezet rendben tartása. Étkezés utáni takarítás. Ágyhordás. Növények gondozása, udvari eszközök letörlése.	Pillangó: egyéni megbízatások, növények gondozása, eszközök előkészítése, elrakása, naposi munka.
Nyuszi: nem munkát írtak.	Süni: önkiszolgálás, kicsik segítése, növények gondozása, bútorok elrakása.
Maci: naposi munka, zöld sarok, magas ágyás gondozása, dekorációk készítése.	Szívárvány: leginkább önmagukért, leszedés, őzikébe áthordás.
Mókus: ágyazás, asztalleszedés, önbizalmuk, önállóságuk fejlődött.	Szívecske: segítség a felnőtteknek, önkiszolgálás, kerti munkák.
Napocska: ágyazás, apróbb megbízatások.	

12. Beltéri mozgáslehetőségek biztosítása. Csoportszobai mozgáslehetőségek szervezése. Mindennapos testnevelés lehetőségeinek kiaknázása. Új ötletek:

Csiribiri: projekthez kapcsolódó mozgásos játékok.	Őzike: ugróiskola, pörgő, karikák, egyensúlyozás.
Halacska: mondókával kísért mozgások. Mindennapos mozgás. Gumilabda, bilibo.	Picinke: zenés torna sok eszközzel.
Katica: ugróiskola, cso-csó, ping-pong...	Pillangó: egyensúlyozó játékok.
Nyuszi: lábtorna, hullahopp, karikák, labdák, mozgáskotta, zenés torna...	Süni:
Maci: csepphinta, mozgáskotta, egyensúlyozók...	Szívárvány: akadálypályák, gesztenyemasszírozó, célba dobó, tánc.
Mókus: rövid akadálypályák, folyosót néhányszor használták, lábtorna.	Szívecske: zenés, mondókás mozgások.
Napocska: akadálypályák, mezítlábas torna, mozgáskotta a csoportban.	

13. Hogyan alakult a családokkal való kapcsolattartás, milyen tevékenységek során valósult meg bevonásuk?

Csiribiri: jó szülői közösség, sokat segítenek. Gyakran kérnek tanácsot.	Őzike: udvari fal festése!! Kirándulásoknál segítség, részvétel. Erdei oviba kapcsolódás. Megvendégelés. Dramatizálásba kapcsolódás.
Halacska: gyűjtőmunkák, köszöntés, évlejáró, szülői, fogadó óra. Nyitottak a szülők felé.	Picinke: jó együttműködés, érdeklődő szülők.
Katica: jó együttműködés, projektekbe kapcsolódás, foglalkozások, méz, sütemény, évzárón közös ének. Karácsonyi délelőtti váratlan szülői köszönő látogatás.	Pillangó: közvetlen, őszinte viszony, aktívak a programokon, évzáró hangszerez.
Nyuszi: támogató szülői közösség, programokban is segítettek.	Süni: jó kapcsolat, óvónői vélemények kérése, óvoda szintű programok kerülése.
Maci: libás, adventi, foglalkozások...	Szívárvány: facebook csoport, jó

Mókus: szülők szívesen vonódtak be.	együttműködés.
Napocska: barkács délután, erdei oviba bevonódás, aktív szülők.	Szívecske: megfelelően alakult, anyagi, tárgyi felajánlások. Udvari játék készítésében segítség nyújtása.

14. Saját készítésű játékok alkalmazása. A csoport saját udvari játékának elkészítése.

Csiribiri: beltéri fejlesztőjátékok, udvari nem készült.	Őzike: Óriás puzzle, célba dobó az udvaron.
Halacska: gesztenye fűző, kirakó, sütik a babaszobába, bábok.	Picinke: indián sátor,
Katica: kiskönyv, télapó kémény, madáretetők, társasjátékok, távcső...	Pillangó: udvari nem készült, bent memória, társas.
Nyuszi: udvari amőba és célba dobó, + benti társasjátékok.	Süni: benti fejlesztő játékok, számolást, térben való tájékozódást segítő, udvari nem készült.
Maci: társasjátékok, óra, dominók bentre.	Szivárvány: udvari nem készült, csoportban több is, főleg újrahasznosított.
Mókus: főleg matek és környezet témákhoz, 2 udvari játék: kerti autópálya és almafa formájú célbadobó.	Szívecske: lengő teke, pet palackból.
Napocska: mesebőrönd.	

15. Mi került a csoport magas ágyásába és hogyan?

Csiribiri: menta, citromfű, petrezselyem, sóska, snidling.	Őzike: zöldség magok.
Halacska: virágok.	Picinke: virágültetés.
Katica: virágok, paradicsom.	Pillangó: nincs hely.
Nyuszi: fűszerek, hagyma félék. Virágok ültetése.	Süni: előző évi növények kihajtottak, menta, ribizli.
Maci: magról nevelt palánták, dughagyma, saláta...	Szívárvány: nem tudták használni.
Mókus: fűszernövények.	Szívecske: paprika palánta.
Napocska: fűszernövények, hagyma. Szőlőtőke, Sziklakert!	

16. Kirándulások lehetőségeinek gyakoribb kihasználása, Erdei ovi program megvalósítása. Merre jártatok?

Csiribiri: rövid séták, nagyrét, szülőkkal állatkert.	Őzike: Erdei ovi megvalósult, Budakeszi, Biatorbágy, sok pátyi séta.
Halacska: Füzes-patak, Levendula-tó, Pincehegy.	Picinke: nagyrét, Kincsem köz,
Katica: Budajenő nagy kirándulás, helyben sokszor, Zsámbék.	Pillangó: 3 nagy kirándulás, több a környéken.
Nyuszi: Zsámbék, nagyrét, Levendula tó, Mini Polisz, Gyermekvasút	Süni: Pincehegy, Tatai fényes tanösvény, focipálya, játszótér.
Maci: patak, nagyrét, volánbusz..	Szívárvány: Budakeszi háziállatok, Biatorbágy játszótér, Minipolisz
Mókus: Nem volt nagyobb kirándulás? Pince hegy, Rét.	Szívecske: Pincehegy, Rét, Erdei ovi Gyermekvasút, Vadaspark.
Napocska: Vadaspark, Pincehegy, Jegenyefasor 7 km, Eleven park, Erdei ovi.	

17. Különleges ötletek, hagyományok megvalósulása az év során.

Csiribiri: beszélgető kör a hétfői élményekről.	Őzike: Népmese napja, Erdei ovi, Udvari fal.
Halacska: tervezik.	Picinke: süteménykészítés.
Katica: csúfolódók.	Pillangó: születési ajándék – közös rajz, szülői értekezleten nevelési téma: szabad játék bemutatása képekkel. Nagy vár készítése. Homok-víz asztal használata.
Nyuszi: Sasoló	Süni: születési jókívánságok, közös fotó készítése.
Maci: szülők aktivizálása.. nyitottság, kíváncsiság.	Szívárvány: táncos koreográfia, „Bölcsőcske járás”Játékfüzések.
Mókus: bográcsozás az évlezáron.	Szívecske: adventi video a szülőknek.
Napocska: tojásfa díszítés az udvaron.	

18. A csoportban dolgozó felnőttek együttműködése, a gyermekek felé közel azonos elvárások elve megvalósult-e?

Csiribiri: derűs légkör, azonos elvárások.	Őzike: segített a szokás-szabályrendszer átbeszélése, rögzítése. Felnőtt kompetenciák átbeszélése.
Halacska: törekszenek, azonos elvárásokkal.	Picinke: partneri együttműködés, elvárások passzolnak.
Katica: harmonikus	Pillangó: következetes, határozott, őszinte, szeretetteljes nevelés
Nyuszi: harmónia, példamutatás.	Süni: őszinte leírás a nehézségekről, csalódásról és a pedagógiai asszisztens nagyra tartásáról.
Maci: kompromisszumok a gyermekek érdekében.	Szivárvány: igyekeztek közelíteni egymáshoz, nem megfelelő kommunikáció.
Mókus: azonos elvek, egyetértés.	Szívecske: nézeteltérés megbeszélése, 2. félév jól működött.
Napocska: maximálisan.	

19. A nevelési év során felmerült nehézségek:

Csiribiri: nem volt.	Őzike: kiemelt figyelmet igénylő gyermekek. Sok betegség.
Halacska: sok nevelési, viselkedési, figyelemkoncentrációs probléma, ezeket egész nap kontrollálni kell.	Picinke: szülők kommunikációja.
: fűtés, tornaterem hiánya, beteg gyermek az oviban.	Pillangó: 2 magatartási problémás gyerek, hangerő, szülői nevelés hiánya.
Nyuszi: lombosfa.	Süni:
Maci: jogok és felelősségek.	Szivárvány: nehezen kezelhet gyermekek, indulatkezelési problémák, figyelemzavar.
Mókus: tornaterem hiánya, főleg a téli időszakban. Tornaeszközök hiánya, nem tudtak mindent átvinni, pl, bordásfal, szekrény, szőnyeg, greisvald...Kicsi csoportszoba.	Szívecske: magatartás probléma, agresszió, beteg gyerekek az óvodában.
Napocska: viselkedés, magatartás problémás gyermekek.	

Azt is látjuk, hogy egyre több a nehézséggel küzdő gyermek. Ez gyakran megnehezíti egy-egy csoport mindennapi harmonikus működését. Keressük, közösen azokat az új módszereket melyek talán segítségünkre lesznek.

Fejlettségi szint mérések összesítése, következtetések levonása:

Pedagógusaink a csoportokban folyó munka eredményességének vizsgálata érdekében a nevelés év végén a gyermekek fejlettségéről szóló elemzést végeztek, eredményeiket táblázatban rögzítették. Ennek az összesítő táblázata itt látható:

Fejlettségmérés összesítő 2022/23	kiscsoport 96 fő								
Névsor	szükség szerinti mosdóhasználat	öltözködés	önálló étkezés	felőtlékekhez való viszony	szabályok elfogadása	kudarcutírás	játékba kapcsolódás	mozgáfejlettség	beszéd
Szivarvány 8fő+ 15 fő									
Mókus 25 fő									
Katica 7 fő, 14 fő									
Nyuszi 6 fő, 17fő									
Picinke 21 fő	18/3	11/10	21/0	11/10	10/11	10/11	12/9	12/9	2/12/7
Süni 3 fő, 10 fő, 9 fő	3/0	2/1	3/0	2/1	3/0	1/2	2/1	1/2	1/2
Ózike 11 fő, 8 fő, 6 fő	7/4	8/3	10/1	5/6	6/5	4/7	5/6	3/2/9	2/9
Maci 8 fő, 11 fő, 6 fő	6/2	6/2	8/0	1/6/1	6/2	3/5	7/1	7/1	3/4/1
Pillangó 4fő, 5 fő, 13 fő	4/0	4/0	3/1	4/0	3/1	2/2	2/2	2/2	3/1
Napocska 25 fő									
Halacska 25fő	24/1	13/12	25/0	21/4	1/16/8	19/6	18/7	18/7	19/6
Csiribiri 24 fő	24/0	22/2	24/0	24/0	19/5	23/1	18/6	16/8	16/8
Szívecske 26 fő									
Összesen jól fejlett	86	66	94	74	64	62	64	58	64
Összesen még fejlődnie kell	10	30	2	22	32	34	32	38	34
						!		!	!

Fejlettségmérés összesítő 2022/23	középső csoport 98 fő							
Névsor	tisztálkodási eszközök használata	önálló öltözködés	kultúrált étkezés	együttműködés a társakkal	felhőttekkel kapcsolata	alkalmazkodás a szabályokhoz	tehetségre utaló jelek	kudarctűrés
Szivárvány 8fő+ 15 fő	5/3	5/3	8/0	7/1	8/0	4/4	5	6/2
Mókus 25 fő								
Katica 7 fő, 14 fő								
Nyuszi 6 fő, 17fő	5/1	5/1	5/1	5/1	5/1	5/1		5/1
Picinke 21 fő								
Süni 3 fő, 10 fő, 9 fő	10/0	9/1	9/1	8/2	9/1	7/3	1	7/3
Őzike 11 fő, 8 fő, 6 fő	8/0	6/2	5/3	4/4	8/0	6/2	4	1/6
Maci 8 fő, 11 fő, 6 fő	10/1	10/1	10/1	9/2	1/8/2	1/9/1	8	4/7
Pillangó 4fő, 5 fő, 13 fő	5/0	5/0	5/0	4/1	5/0	5/0		5/0
Napocska 25 fő	25/0	18/8	19/6	15/10	23/2	18/7	3	17/8
Halacska 25fő								
Csiribiri 24 fő								
Szívecske 26 fő	24/1	19/6	21/4	18/7	25/0	15/10	4	14/11
Összesen jól fejlett	92	77	83	71	93	71	25	62
Összesen még fejlődnie kell	6	22	16	28	6	28		37
				!		!		!

Fejlettségmérés összesítő 2022/23	nagy csoport 113 fő										
Névsor	mosdóhasználat	ruhák rendben tartása	evőeszközhasználat kultúrált étkezés	tevékenységekhez való viszony	önállóság	játék	kitartás, monotonia tűrés	feldattudat	kudarctűrés	tehetségre utaló jelek	segítségnyújtás, önként vállalt feladatok
Szivárvány 8fő+ 15 fő	11/4	10/5	14/1	12/3	11/4	13/2	12/3	12/3	12/3	3	11/4
Mókus 25 fő	24/0	22/2	23/1	21/3	21/3	24/0	21/3	23/1	22/2	2	21/3
Katica 7 fő, 14 fő	22/1	17/6	20/3	19/4	21/2	22/1	14/9	19/4	14/9		22/1
Nyuszi 6 fő, 17fő	16/1	14/3	16/1	15/2	12/5	15/2	12/5	12/5	12/5	4	13/4
Picinke 21 fő											
Süni 3 fő, 10 fő, 9 fő	9/0	9/0	9/0	9/0	9/0	9/0	9/0	9/0	9/0	1	9/0
Őzike 11 fő, 8 fő, 6 fő	6/0	1/5	5/1	6/0	6/0	6/0	6/0	6/0	2/4	1	5/1
Maci 8 fő, 11 fő, 6 fő	6/0	6/0	5/1	1/4/1	1/5/0	6/0	1/4/1	1/4/1	4/2	2	5/1
Pillangó 4fő, 5 fő, 13 fő	13/0	11/2	13/0	13/0	13/0	12/1	11/2	13/0	12/1	6	13/0
Napocska 25 fő											
Halacska 25fő											
Csiribiri 24 fő											
Szívecske 26 fő											
Összesen jól fejlett	107	90	105	100	99	107	90	99	87	19	99
Összesen még fejlődnie kell	6	23	8	13	14	6	23	14	26		14

Az eredmények összesítéséből kiderül, hogy a kiscsoportos korosztálynál a legtöbb nehézséget a mozgás és beszédfejlődésben való lemaradás okozza. A kudarcűrő képességük fejlesztésére nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk mind a 3 korosztálynál. A nagy csoportosok

nagy része az iskolába lépéshez szükséges képességeknek a birtokában van, de nem minden esetben sikerült a tevékenységekhez való viszonyukat, monotónia tűrésüket, kitartásukat megfelelő szintre hoznunk. A tevékenységekhez való viszony, a feladattudat jól fejlődött.

Ebben az évben 2 fő Sajátos nevelési igényű gyermekünk volt. Egyéni fejlesztését a csoportos óvónőnkön kívül a gyógypedagógus és logopédus kolléga látta el, igen nagy óraszámban. A fejlesztő TEAM igen jó ellátást biztosított a képességzavarokkal küzdő gyermekek részére. Mozgásfejlesztések egy része átkerült a délutáni időszakba, mivel csak egy tornateremmel tudtunk számolni. Ez nem mindig volt szerencsés, több alkalommal is előfordult, hogy a szülők nem várták meg a fejlesztést, gyermeküket hamarabb hazavitték.

A három beszoktatás csoportban a beszoktatás ebben az évben gördülékenyen zajlott, a gyermekek hamar elfogadták a pedagógusokat, nyitottan érdeklődően kapcsolódtak az óvodai életbe. Egy kiscsoportnál okozott gondot az engedékeny szülői nevelés, mely nagyban megnehezítette több gyermekhez, szabályokhoz-szokásokhoz történő alkalmazkodását. Szerencsére az év végére azért itt is sikerült eredményeket elérni.

A problémákkal küzdő gyermekek esetében már ősszel fogadó órákat kezdeményeztünk a szülőkkel, ahol javaslatot tettünk a fejlesztés menetére, a családi nevelést támogattuk. Nyolc esetben kellett szakszolgálati vizsgálatot kezdeményeznünk, ez igen magas szám! A vizsgálatokat nem minden gyermeknél végezte el a szakszolgálat, visszajelzést sajnos csak 2 esetben kaptunk. Ezekben az esetekben súlyos problémákat észleltük, melyeken az óvodai fejlesztések nem tudott változtatni. Egy gyermek olyan súlyos magatartási, viselkedési nehézségekkel küzdött, melyre nem találtunk megoldást. Több alkalommal kellett a csoportjából kivonva, elkülönítve a dührohamait átvészelnünk. Ez napi szinten nagyon nehéz helyzeteket eredményezett. A gyermek részéről fizikai és verbális bántalmazásban volt része a többi gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. Sajnos nála nem tudtunk előrelépni, a családdal nem fogadta el, hogy a gyermeknek segítségre van szüksége.

Nagycsoportokban már év elején felmértük a gyermekek képességeit, hogy az iskolakezdésig hátralévő időben a lehető legcélzottabb fejlesztésben lehessen részük. A szülők írásos tájékoztatása után megkezdődhetett a fejlesztés, amibe az óvoda dolgozóin kívül a szülőket is igyekeztünk bevonni. Jelenlegi jogszabályok szerint a szülő kérheti gyermeke felmentését az iskolakezdés alól, a pedagógusok csak véleményt nyilváníthatnak.

Tanköteles korú	107 fő		
ebből iskolát kezd	83 fő		
óvodában marad	24 fő	ebből szakszolgálati javaslatra marad	3 fő
		szülői kérés alapján az oktatási hivatal menti fel	21 fő

Munkaközösségek

A munkaközösségekben való tevékenykedés elősegítette a kolléganők közötti kapcsolatok javulását. A közös célok megfogalmazása és megvalósítása nagyon hasznosnak bizonyult.

Tanévnyitó testületi értekezletünkön **három munkaközösséget** állítottunk munkába:

Szakmai munkaközösséget, melynek feladata az óvodában a pedagógusok szakmai támogatása. Ebben a nevelési évben első sorban a mozgásfejlesztés módszertanának felfrissítése, bemutató foglalkozások általi szakmai megújulás volt a célja. Az óvodai mozgás témakörben a mozgáskotta módszert dolgoztuk fel, a kolléganők két alkalommal bemutató foglalkozásokat tartottak, módszertani anyagot készítettek. A bemutatókat szakmai megbeszélés követte. Októberben Papné Gazdag Zsuzsa mozgásfejlesztő gyakorlati előadást tartott az óvónők számára, melyet egy budaörsi bemutató foglalkozás követett. Májusban Dr. Donauer Nándor előadásán vehettünk részt az érdeklődő szülőkkel közösen, itt is sok hasznosat hallottunk a mozgás fontosságáról. Az előadást a munkaközösségünk szervezte.

Fenntartható pedagógiai munkaközösségünk ebben az évben az a célt tűzte ki magának, hogy az óvodával kapcsolatban állókat a közvetlen környezetünkben fellelhető környezet óvó lehetőségekkel ismerteti meg. Teljes mértékben megvalósítottuk a kitűzött feladatainkat, hiszen minden udvarunkon elhelyeztünk egy-egy esővíztárolót, melyből a tavaszi időszakban a gyerekek önállóan locsolhatták a virágoskerteket és a magas ágyásokat.

Megújítottuk a Pátyolगतó Barangoló kirándulás sorozatot, új helyszínekkel és feladványokkal gazdagítottuk. A kirándulásokat sikeresen teljesítők pedig Barangoló kerámia plakettet kaptak az oklevél mellé.

Minden csoport feladatul kapta, hogy egy újrahasznosított udvari játékot, eszközt készítsen. Nagyon ötletes megoldások születtek, a gyerekek örömmel játszottak a saját készítésű eszközökkel.

Elkészítettük óvodánk állatvédelmi kódexét (csatolva). Sikeresen szerepeltünk az Állatbarát Óvoda pályázaton!!

Harmadik a **dráma és tánc** munkaközösség. Terveihez mértén felkarolta és bemutató foglalkozásokat szervezett a gyermektánc és drámajáték témában. Gyűjtőmunkát folytatott a drámajátékokkal kapcsolatos lehetőségeink feltérképezésére. A gyermekek és a családok nagy öröme Drámapedagógia munkaközösségünk rengeteg új játékkal ismertette meg a kollégákat, melyek átadásának módszertanát a jól szervezett bemutató foglalkozásokon és tréningeken sajátíthatták el. A dráma munkaközösség karolta fel a népmese napján az óvónői bábcsoport előadását és a gyermeknapi mese szervezését. Farsang alkalmából táncházat tartottunk az egész óvodának.

A munkaközösségek beszámolóit a beszámoló mellékletében részletesen olvashatóak.

Az ellenőrzés intézményen belül, belső ellenőrzési terv alapján valósult meg. Ennek felelősei az óvodavezető / óvodavezető helyettes, valamint az SZMSZ-ben meghatározottak szerint a szakmai munkaközösségek vezetői. A szakmai és működési autonómia létjogosultságának alakításra került az önellenőrzés, az ön reflektív szemlélet alakítása is – mely az önértékelés metódusát hivatott fejleszteni. Az ellenőrzések a spontán megfigyeléstől a dokumentum ellenőrzésig a beszámolókon át változatos módon és formában, rendszeres jelleggel történt az év során. Spontán megfigyeléssel lett követve a befogadási folyamat, az intézményi/csoportszintű szokások-szabályok egységessége, a munkarendi elvárások követése, a feladatellátás feltételrendszerének napi szintű ellenőrzése. Tervezett megfigyelések, ellenőrzések történtek a munkaterv alapján kitűzött intézményi szintű nevelési, pedagógiai, fejlesztési célok megvalósításakor: hospitálás, beszámolás, tájékoztatás a történésekről.

Dokumentumellenőrzés: Az óvodavezető helyettesekkel együttműködésével valamennyi szakmai dokumentumunk rendszeres jelleggel ellenőrzésre került. Az ellenőrzés kiterjedt a

csoportnapló valamennyi moduljára, kiemelten az időszakos tervezési ciklusok dokumentumaira. A tanügyi dokumentumok, az informatikai rendszer ellenőrzésébe, az adatok naprakész vezetésébe, követésébe, az óvodatitkár együttműködése nagy segítség volt.

Szülői panasz három esetben érkezett, az esetek a korábban említett gyermek és egy másik gyermek viselkedését kifogásolták. A szülők saját gyermekükre hátrányosnak érezték az adott kisgyermek agresszív viselkedését. Sajnos nem tudtam megnyugtató választ adni számukra. Természetesen igyekeztünk pedagógiai módszerekkel befolyásolni a gyermek viselkedését, a családokat a szakszolgálatok ill. az óvoda pszichológusa felé irányítottam.

Pátyolga Nyár

Az idei nyár sok nehézség elé állította óvodánkat. A személyi ellátottságban is nehézségeink voltak, óvónői nyugdíjazások miatt. Mindezek ellenére sikerült a gyermekek ellátását biztosítani, és az adottságainkat kihasználva színesíteni a mindennapjaikat. Az épületek magas ágyásait nyáron is gondoztuk és hasznosítottuk. A sokféle paradicsom, hagyma változatosabbá tette a tízóraihoz, uzsonnához kínált zöldségeket. A citromfű, menta biztosította a nagy melegben a finom limonádét, amit időnként szörpökből vagy gyümölcslebből fagyasztott színes jégkockákkal tettünk még kíváncsiabbá, hiszen különösen figyeltünk a folyamatos, megfelelő mennyiségű folyadék bevitelére. De természetes volt az is, hogy „lefeléshettek” a gyerekek a málnásban vagy koktélpáradicsomosban. A gyümölcsfogyasztáshoz a szülők is hozzájárultak. Jóízű nagy dinnyézésekben is volt részük a gyerekeknek, amit hol szülőktől, hol a konyháról kaptunk, de 1-1-et hetente vásároltunk is. Az igazi nagy hőséget a limonádé, gyümölcskoktélok mellett párapuk és ebéd előtti lábmosások enyhítették.

4. SZEMÉLYISÉG ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Személyiségfejlesztés: A személyiségfejlesztést az óvodakezdéstől iskolába indulásig a személyes egyéni bánásmód megvalósításával tesszük lehetővé. A gyermekből indulunk ki, építünk az egyéni, sajátosságokra, képességekre, állapotra, rugalmasan követve az egyéni fejlődés állomásait, az egyéni fejlesztés lehetőségeit, megvalósulásait. A másságokon túl a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, HH, HHH, Tehetség) számára lehetőségeink és feltételeink szerint biztosítjuk a speciális fejlesztési, segítő, felzárkóztató, tehetséggondozó lehetőségeket, feltételeket, szakembereket – integrálásuk hatékonyabbá tételéhez. Inkluzív szemléletünk alapja az elfogadás, befogadás egyéni, sajátos szintje. Teret adtunk a saját igény, képesség, kreativitás, fejlődési ütem, érdeklődés követése, kielégítése.

Közösségfejlesztés: A gyermekek együttműködésének, szocializációjának alakítása csoporton belüli óvodapedagógusi feladat, melynek elvei és gyakorlata intézményszinten azonos az év során. A közösségfejlesztés fő eszköze a kapcsolatépítő kommunikáció, és a csoporton/óvodán belüli szokás-szabályrendszer kialakítása. A közösségfejlesztésre, kapcsolatépítésre az óvodai hagyományaink, szokásaink is hivatottak, melyek a gyermeki közösségen túl a felnőtt közösség, különös tekintetben a szülői közösség kapcsolatainak alakítására is szolgál a családok bevonásával. Csoportonként változatos ötletekkel, programokkal vonták be a családokat.

5. EREDMÉNYEINK

Legfontosabb eredményünk a gyermekek arcán tükröződik a reggeli óvodába lépéskor és az óvodában töltött idő alatt. A fejlődésükben elért eredmények szintén fontosak számunkra! Tudatos pedagógiai tevékenységeinkkel az iskolakezdéshez szükséges képességeiket fejlesztettük!

Megünnepeztük a PÁTYOLGATÓ ÓVODA 110. születésnapját!

Részt vettünk az Európai Hulladékcsökkentési héten!

Adventi időszakban adománygyűjtést szerveztünk.

A 2022/23 nevelési évben a Pátyolgató Óvoda tovább dolgozott a kitüntető Zöld Óvoda címet megtartásáért. Minden udvarunkon esővízgyűjtőt és rovar hotelt alakítottunk ki.

Madárbarát óvodai címünket is folyamatosan erősítjük, szerencsére állandó fészkelő madaraink is vannak.

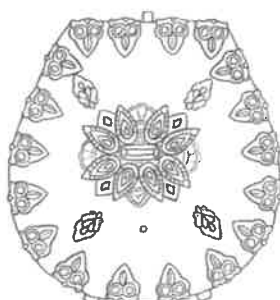
Egész éves részvételünkkel a Pompás Napok továbbképzéseken és a mesélés területén nyújtott kiemelkedő szakmai tevékenységünkért elnyertük a POMPÁS ÓVODA címet!

1848. március 15-i szabadságharc alkalmából minden csoport ellátogatott a Széchenyi térre, ahol ea gyerekek elhelyezték a saját készítésű, jelképeiket. Ez alkalomból pátyi tarsojlemezről készített színezőt is kaptak a gyerekek.

Pátyi tarsojlemez színező 5 az 1848-as szabadságharc emlékére
A rajpot készítette: Nagy Ágnes

Gyermeknapra mesével készültünk, melyet a rendezvény zárásaként adtunk elő.

Ezen alkalomból rajzpályázatot hirdettünk, melyen 101 gyermek vett részt, ajándékot és elismerő oklevelet kaphattak.

Ismét részt vettünk a Kihívás Napja rendezvényen!

A Kihívás Napja 2023. eseményen a Kinder Joy of Moving kihíváson való részvételért óvodánk 30.000.-Ft értékű sportszerutalványt nyert!

Két csoportunk ellátogatott a Pátyi Levendula kertbe, ők indították meg a levendula szüretet.

Ezek nem csak elismerések voltak a nevelési évben, hanem rengeteg élmény is a gyermekek részére! Az élmények biztosítják érdeklődésük felkeltését, fenntartását és a tanulás folyamatának alapját!

6. BELSŐ KAPCSOLATOK, EGYÜTTMŰKÖDÉS, KOMMUNIKÁCIÓ

A belső partneri viszonyok szintjét az együttműködés minősége határozza meg. Óvodánkban elvárt jellemzője a kölcsönösség, team-ban való problémamegoldás, nyitottság. Az együttműködés szintjei gyermek, felnőtt (óvodapedagógus, szakember, pedagógiai munkát segítő) és a szülők (család) szövevényében értjük az adott szituációtól függően. Az intézményen belüli munkacsoportok, közösségek élhettek az autonóm munkaszerveződéssel, az intézményi elvek, sajátosságok figyelembevételével. A vezetés támogatta e törekvéseket, s minden innovatív, szakmailag koherens megvalósítását az újítás, hatékonyság szándékával. A kommunikáció az információátadás, kapcsolatépítés, tájékozódás, tájékoztatás eszköze. A kapcsolatépítő kommunikáció, mint nevelési eszköz, és mint pedagógiai elvárás a pátyolga óvoda felnőtt képéhez. Az információátadás óvodánkban rendszeres, többszintű kommunikációs lehetőséget ad a pedagógiai munka hatékonyságának, a naprakész tudás eléréséhez. Az információs rendszerünk kétirányú, az alábbi fórumok által megvalósult: Az információáramlás fórumai, tartalma, rendszeressége terei:

- szülői beszélgetések
- munkatársi megbeszélés
- heti rövid értekezletek
- nevelői értekezletek.

A 2022. évi költségvetési maradvány terhére, fenntartó egyetértéssel dolgozói kirándulást szerveztem, melyen a kollégák nagy része örömmel és vidáman vett részt. Ezek a közös emlékek tovább erősítik a csapathoz tartozást, erre most igen nagy szükségünk lesz!

7. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAI

Májusban szülői elégedettségmérést végeztünk, 83 szülő tisztelt meg bennünket véleményének megosztásával.

A szülők az óvoda színvonalát megfelelőnek, vagy kiemelkedőnek tartják.

Megfelelőnek, ill. kimondottan támogatónak, segítőnek tartják az óvodai nevelést, a családok segítségével kapcsolatban.

Az óvoda légkörét nyugodt, családi hangulatúnak érzékelik.

Felszereltségünket megfelelőnek tartják.

A szülők úgy érzik, hogy az óvoda dolgozói elfogadóak a gyermekükkel kapcsolatban.

Úgy érzik, hogy gyermekük sokat fejlődik az óvodapedagógusok munkájának köszönhetően.

Több mint negyedük úgy érzi, hogy kevés tájékoztatást kap gyermeke fejlődéséről, a többiek ezt a területet is megfelelőnek látják. Többen is írták, hogy a csoportban folyó tevékenységekről, versekről is szeretnének több információt.

A szülők úgy érzik, hogy jó kapcsolatban vannak a pedagógusokkal.

Egyetértenek az óvoda környezettudatos nevelésével.

Napirendünket megfelelőnek érzik.

A családok bevonását is megfelelőnek érzik, 10% több lehetőséget szeretne.

Megfelelőnek érzik az intézményvezető tájékoztatását, intézményképviselését.

A **fenntartó** részére igyekeztem időben leadni minden kért és kötelezően előírt anyagot és dokumentumot. Napi kapcsolatot tartottam a pénzügyi irodával, a humánpolitikai kollégával, a faluüzemeltető csoporttal. Az óvodát érintő ügyekben meghívás esetén mindig részt vettem, tájékoztatást nyújtottam a felmerülő kérdésekben.

A Bocskai István Általános Iskolában dolgozó kollégáinkkal igyekeztünk jó szakmai kapcsolatot kialakítani. Ősszel meglátogatjuk volt óvodásainkat, a pedagógus kollégákkal elbeszélgetünk, meghallgatjuk nehézségeiket. A fejlesztő csapatunk tavasszal meghívta iskolai kollégáit egy fejlesztés hatékonyságát célzó beszélgetésre, mely igen jó hangulatú és eredményes volt. Tavasszal óvodásaink egy nyílt délelőttön vehettek részt, amelyen rengeteg élménnyel gazdagodtak, többen is sikeresen oldottak meg feladatokat.

A Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusai látták el a rászoruló gyermekeket és családokat, elvégezték a kért iskolaérettségi vizsgálatokat. Terápiát kértünk néhány esetben, de ez általában nem valósult meg. Az utóbbi években, több esetben is nehezményeztük, hogy a pszichológusokhoz küldött gyermekek esetében nincs szakmai együttműködés, a vizsgálatok gyakran fél évig-évig is elhúzódnak, sem a családok sem az intézmény felé nincs kommunikáció. Április 15-től egy új pszichológus érkezett Pátyra a szakszolgálatról, reméljük, hogy Győri Dóra személyében valódi segítséget kaphatnak a rászorulók.

A Szülői Szervezettel sikerült jó kapcsolatot kialakítani, megbeszéléseiken minden alkalommal képviseltem az óvodát, programok szervezésében együttműködtünk. A szervezet képviselői bátran kerestek meg a felmerülő problémáinkkal, melyeket igyekeztem a legrövidebb időn belül orvosolni. Nagyon hálásak vagyunk nekik, hiszen az Adventi vásár

megrendezésével színesítették óvodán mindennapjait. Júniusban Kispárna mesezenekar koncertet szerveztek az óvoda gyermekeinek:

Gyermekvédelmi területen kiemelkedőnek érzem a településen folyó munkát. Nagyon jó volt érezni, hogy nem maradunk egyedül a problémáinkkal. A nevelési év alatti jelzőrendszeri konferenciák jó alkalmat biztosítanak a védőnőkkel való konzultációra is. Hatékonyan tudunk segíteni néhány családon. Az Önkormányzat Igazgatási irodájával is gyakori a konzultációnk a szociális, ill. gyermekvédelmi ügyekben. Több alkalommal adtam le esetjelzést, melyeket gyakran esetkonferenciák követtek.

A Faluüzemeltetési csoportnak igen sok feladatot adunk. Nagy könnyebbség a karbantartási munkákban, hogy 2021. október 1-óta két karbantartónk végzi a javítási feladatokat. Jelenleg egyre több munkát kell elvégezniük a település többi intézményében is, így félok, hogy a túlterhelés a korábbiakban tapasztalt következményeket fogja eredményezni!

Az óvodába járó gyermekek évenkénti egy alkalommal történő orvosi szűrését ebben az évben nem sikerült Márkus Rita gyermekorvossal megvalósítanom. Ennek ellenére jó kapcsolatot ápolunk, problémás vagy sürgősségi esetekben mindig segítségünkre van.

A védőnők minden esetben a rendelkezésünkre álltak, ha szükségünk volt rájuk, azon kívül havonta egy alkalommal végeztek tisztasági szűrést. Fogászati szűrés betegség miatt elmaradt. Szemészeti szűrést a védőnők a státuszvizsgálat keretében végzik.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMBAN MEGFOGALMAZOTT ELVÁRÁSOKNAK ÉS A PEDAGÓGIAI PROGRAMBAN MEGFOGALMAZOTT INTÉZMÉNYI CÉLOKNAK VALÓ MEGFELELÉS

Az intézményi alapidokumentumok naprakész, jogszabályokkal koherens tartalmi formai meglétére törekvés továbbra is cél és feladat. Fő pedagógiai feladatunk, a Pátyolgtató Óvoda nevelésfilozófiájának, szakmai értékeinek megőrzése, mélyítése. A szakmai egységesség legerősebb vonulata a gyermekek elfogadása, a szülők bevonása terén mutatkozik meg. Szakmai, szervezeti hagyományaink stabilak, természetes és hiteles módon képviseli a testület azokat a szülők és más partnerek felé. Képzés és önképzés igénye folyamatos a pedagógusok körében.

9. REFLEXIÓ A 2022/2023-ES NEVELÉSI ÉVRŐL

Összegezve ez a nevelési év is bővelkedett kihívásokban, feladatokban, nehézségekben, és sikerekben egyaránt. Sajnos egyre több problémát okoznak mindennapi nevelőmunkánkban az integrálás, persze nem az elhivatottságunk hiányzik hozzá, hanem a családok megfelelő hozzáállása, a problémák felvállalása. Amikor egy csoportban 3-4 problémás gyermek is összejön, akkor bizony a kollégák mellett a többi gyermek is igen nehéz helyzetben van. Gyakran az a legnehezebb, hogy a szülők elutasítják a problémával való szembenézést, így nem törekszenek a megoldás keresésére.

Vezetőként idén céлом volt a megszokott rend fenntartása, értékeink, hagyományaink óvása, megtartása. A rendet értem mind a tárgyi feltételrendszerre, mind a személyi háttér szervezettségén. Ez a folyamat folytatódik a következő évben is, hisz az építkezéshez, beváláshoz, megújuláshoz idő kell. Fontos számomra a partneri, autonóm csapatmunka demokratikus szellemében. A dolgozók számára fontos a jó munkahely megélése, az objektív feltételrendszer biztosítása ahhoz, hogy hatékonyan tudják/tudjuk tenni feladatokat. Az emberbarát/gyermekbarát környezet így kihat óvodánk gyermekeire, szüleire – itt egymásért vagyunk, teszünk, kölcsönösen érdek a minőség!

Köszönöm a fenntartó eddigi és remélem a jövőbeni támogatását!

A beszámolót a Pátyolgtató Óvoda alkalmazotti és nevelő közössége a 2023. augusztus 29-én megtartott értekezleten 3/2023 számú határozatával elfogadta.

Demény Erika Intézményvezető

Páty, 2023. augusztus 30.

1. melléklet

Gyermekvédelmi beszámoló a 2022/23-as nevelési évről

A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat által szervezett jelzőrendszeri konferenciákon részt vettünk.

Megbeszéltük az aktuális jogszabályi változásokat, problémás esetekben igyekeztünk egymás segítségére lenni.

Havonta tartottunk jelzőrendszeri megbeszéléseket, ahol több család részére is kértünk segítséget.

Sajnos ebben az évben is többször kellett esetjelzéseket leadnunk. Leggyakoribb probléma a családi nevelés milyensége, vagy nem léte miatti gyermekveszélyeztetés volt.

Évnyitó szülői értekezleteken minden esetben, de azon kívül is, szükség esetén felhívtuk a szülők figyelmét a kapható kedvezmények igénybevételének módjára.

Adventi időszakban gyűjtő akciót szerveztünk egy rászoruló intézménynek.

2023. augusztus 30.

Demény Erika

Gyermekvédelmi felelős

2. melléklet

Néptánc és Drámapedagógia munkacsoport 2022-2023 éves beszámoló

A munkaközösség tagjai: Pergel Zsuzsanna, Szilágyi György, Dr. Csorba Endréné, Stefanné Rokaly Elvira, Szőcs Anna, Csonka Petra.

Célul tűztük ki idén, hogy az előző években megkezdett hagyományokat folytassuk.

- Népmese napján bábjáték, előadás tartottunk a művelődési házban.
- Farsangi táncházat szerveztünk farsang hetén.
- Zöldág ünnepet tartottunk a faluban és az óvoda udvarán, melyre az Olajág otthon lakóit is meghívtuk.
- Gyermeknap programok keretében a Macskacica mesét adtuk elő a gyerekeknek, ehhez kapcsolódóan játékos feladatokból álló meseösvényt szerveztünk a gyerekeknek.

A munkacsoport tagjai 5 alkalommal tartottak megbeszélést a programok szervezéséhez kapcsolódóan.

2023. június 15.

Pergel Zsuzsanna
munkaközösség vezető

3 .melléklet

ZÖLD MUNKAKÖZÖSSÉG BESZÁMOLÓ

2022 - 2023 nevelési évre

Munkaközösségi vezető : Dombiné Simon Mária

Tagok: Tóth Lengyel Gabriella, Major Melinda, Pap Zoltánné, Csibi Emese, Juhász Bernadett,

Simon Nikolett, Gasparics Orsolya

Munkaközösség célja: A gyermekek, az alkalmazotti közösség és a szülők érzékenyítése a közvetlen és tágabb környezetünkben a környezet megóvására.

Munkaközösség feladatainak megvalósulásai:

1, Energia hatékonyság, esővíz gyűjtés:

- Minden csoportban a hatékonyságra való felhívás, ellenőrzés megtörtént. Kellő energia lett felhasználva a körülményekhez képest.
- Az óvodai csoportokban a gyermekek /majd álltaluk családjuk/ és a dolgozók takarékoságára való felhívása (víz, villany, papír és étel) folyamatos és szem előtt tartott.
- A szelektív szemet gyűjtés a csoportokban, majd tagóvodánként is megvalósult és jelenleg is így történik.
- Esővíz gyűjtés tekintetében minden tagóvodában esővíztárolók lettek felállítva és folyamatosan használva. A következő évben a tyúkanyóban egy nagyobb tartályt szeretnénk beállítani a hátsó udvarrészek öntözésére.

2. Udvari újrahasznosított játékok, eszközök készítése:

- Szinte minden csoportból kerültek ki újrahasznosított játékok és eszközök állandó vagy mobil használatban.
- Tyúkanyóban: megújult kerítésfal gyönyörű festménnyel és rajzolható tábla felülettel, célbadobós fa, lengő-teke festett műa. palackokból felfüggesztett tömött labdával.

Csicsergőben: "katica mentő" bűjos fonalvezető játék. Csibében: ? Fészekben: farönk amőba ?

3, Lakóhelyünkön, környezetünkben az állat- és növényvilág felkutatása, megfigyelése és megóvása:

- Sasoló program folytatása sikeresen 5 csoportban
- Sikeres gyermeknapi rajzok csoportokból kedvenc állatokról a gyermekek sokrétű állatszeretetről
- Lakóhelyünkön Barangoló programok bővítése
- Számos pályázat megírása történt. Amire nagyon büszkék vagyunk: "Állatbarát Óvoda" cím elnyerése és állatvédelmi kódex megalkotása.

4. Zöldítés, ültetés, növények gondozása megváltozott időjárási környezetben:

- Minden tagóvodában gyönyörű virágoskertek, ablakpárkányban virágos ládák.

Szakmai - módszertani munkaközösség
2022-2023-as nevelési év értékelése,

A munkaközösség tagjai:

Munkaközösség vezető: Ácsas Piroska

Munkaközösségi tagok:

Osztorné Nagy Zsuzsanna

Herdáné Biró Brigitta

Csikó-Lehotyán Tímea

Osli Emese

Juhász Bernadett

Tóth Gémesi Magdaléna

Szenesi-Mezsei Virág

Kiss Istváné

Munkaközösségünk elsősorban online formában tartotta egymással a kapcsolatot. A nevelési év folyamán egy alkalommal került sor csoportos megbeszélésre, valamint több alkalommal egyéni eszmecsere a céljaink megvalósulása érdekében.

Összefoglaló

Kiemelt feladatunk volt ebben az évben a mozgásos tevékenységek fejlesztése. A testnevelés foglalkozások más szempöglöl történt megközelítése érdekében az első nevelési nélküli munkanapra (okt. 28.) meghívtuk Rippné Gazdag Zsuzsa mozgásfejlesztő szakembert, aki "Élménytorna" címen tartott a nevelöttestülöknek elméleti, és exel párhuzamosan gyakorlati képzést. A képzés végén lehetőségünk volt az általa írt könyvekből vásárolni, melyek segítették további munkánkat.

Ennek folytatásaként novemberben meghívást kaptunk Budaörsre egy olyan bemutató foglalkozására, ahol személyesen láthattuk (közben jegyzeteltünk) az „Élménytorna” játékos feladatait. Ezen hárman vettünk részt az intézményből.

A második felében a mozgáskotta alapjainak elméleti és gyakorlati elsajátítását tűztük ki célul. Slerdáné Bíró Brigitta egy 5 oldalas mozgáskotta tájékoztatót állított össze, melyet minden csoport megkapott. A gyakorlati bemutatót 2 csoportban tartotta meg, melyet a tornateremben mindenki kipróbálhatott.

Május 25-én került sor Dr. Donauer Mándor neurológus előadásra a Művelődésházban, ahol sok hasznos, értékes, figyelemreméltó információ tisztokába jutottak a jelenlévők.

Oszterné Nagy Zsuzsanna „Örökmozgó” bemutató foglalkozására. – amely hasonló az „Élménytornához” – sajnos nem került sor.

Kásas Biroska
munkaközösség vez.

Páty, 2023. 06. 13.

5. melléklet

**Gyógypedagógiai fejlesztésben részesülő gyermekek száma
a 2022/23-as nevelési évben**

Összesen 47 gyermek került be a fejlesztésbe, **45** gyermek vett részt ténylegesen

	I. félév	II. félév
Tünetmentes	---	13 fő
Lényegesen javult	5 fő	16 fő
Részből javult	20 fő	6 fő
Keveset javult	8 fő	6 fő
Nem javult	6 fő	1 fő
Nem minősíthető /hiányzás, együttműködés hiánya/	4 fő	3 fő
Kimaradt /nem indokolt, köhözés, szb./	2 fő	---
Összesen:	45 fő	45 fő

A gyermekek probléma szerinti elosztása

Fejlesztés indoka	gyermek/fő/
SNI	1
BTMN	5
Diszlexia, diszkalkulia prevenció	34
Viselkedés- együttműködés problémája	5

45 gyermekből az óvónők kérése alapján Aggortesen kívül/ **9 fő.**

6. melléklet

Logopédiai beszámoló a 2022-2023-as nevelési év munkájáról

Az ellátott gyermekek száma: 66 fő

Pösze	58 fő
- általános pösze (több, mint 10 hang érintett)	6 fő
- részleges pösze	52 fő
Megkésett beszédfejlődésű	4 fő
Vegyes dadogás	1 fő
Komplex nyelvi, kognitív fejlesztés (SNI)	1 fő
Hallássérült	1 fő
Nyelvlökéses nyelés, szájlegzés	1 fő

A nevelési évben végzett foglalkozások nagy részét sikeresnek tartom. A gyerekekkel sikerült bizalmas kapcsolatot kialakítanom. Néhányan év közben csatlakoztak be. A terápiák sikere nagyban függött a szülők együttműködésétől, otthoni gyakorlás sűrűségétől. A legtöbb szülő rendszeresen végezte az otthoni gyakorlatokat gyermekével, ami szép eredményeket hozott. Több gyereknek év közben magától is kialakultak hangjai a spontán érésnek és nyelverősítésnek köszönhetően.

Igény esetén, kérésre a szülőknek külön fogadóórát tartottam gyermekük aktuális állapotáról, házi feladat értelmezésről, további fejlesztési lehetőségekről. Javaslatomra sikeresen megtörtént egy nyelvfék felvágás – mely akadályozta a hangkialakítást, illetve egy kiegészítő logopédiai fejlesztés megkezdése (Baracsy-féle nyelvlökéses nyelés - szájlegzés terápia).

Nevelési év végére elért eredmények

Tünetmentes	18 fő
Lényegesen javult	26 fő
Részben javult	10 fő
Keveset javult	9 fő
Nem javult	3 fő
Nem minősíthető	-

Az óvónőkkel, fejlesztő kollégákkal és más óvodai dolgozóval való együttműködés kiváló volt számomra a nevelési évben – mindenkivel sikerült megtalálni a közös nevezőt. Sokan voltak segítségemre a mindennapokban, s a sok-sok apró figyelemesség, kedvesség és befogadás mellett, úgy érzem sikerült beilleszkednem a közösségbe.

Tóth Adrienn
logopédus

Állatvédelmi kódex

A Pátyolgató Óvoda állatvédelmi üzenete

*„Pátyolgató Óvodás,
Állatbarát, jó pajtás!”*

- A gyerekek nyelvén kell megfogalmaznunk a felelős állattartás legfontosabb üzeneteit és az állatvédelmet, a szülőkkel közös értékrendet követve.
- Az óvoda területén belül és kívül élő állatokat (a legkisebbtől a legnagyobbig) tiszteljük, csak nézzük, ne kínozzuk és hagyjuk őket a saját, természetes közegükben élni.
- Ismerjük meg a környezetükben előforduló élőlényeket, tulajdonságaikat (szerepüket), hasznukat és ha életük fenntartásában nem boldogulnak, kérjük a felnőttek segítségét. (pl.: vízbe esett bogarat, elkóborolt kutyát, bajba került állatot)
- Magatartásukkal segítsék az állatokkal való békés együttélést! (Pl.: ne hergeljék a kutyákat, ne bántsák a rovarokat...)
- Saját állataikat gondozzák, szeressék, foglalkozzanak velük, de mindig tartsák szem előtt állati mivoltukat.
- A gyógyító és segítő állatokat tiszteljük, ismerjük meg őket és fogadják el a segítségüket.
- A menhelyi-, elhagyott- vagy rossz sorsú állatokat segítsék és legyenek velük empátikusak.
- A településünkön élő – nagyszámú- állatközösségeket (lovardák, juhnyájak, baromfiudvarok...) lehetőségük szerint gyakran látogassák. Ha tehetik a családok élelemmel segítsék őket, és legyenek rá büszkék, hogy a környezetükben élnek.